
HET MEISJE MET DE ZWAVELSTOKKEN

René Gybels

Toneelmanuscript

RG

René Gybels	Annick Gybels
Baandries 5	Wijnpeerstraat 7
3583 PAAL	9820 MERELBEKE
Tel. 011/42 64 05	Tel. 09/232 25 05
Bestellingen: rene.gybels@skynet.be	
	annick.gybels@skynet.be
Website: renegybels.wixsite.com/toneel	

HET MEISJE MET DE ZWAVELSTOKKEN

Bewerking van het gekende sprookje van Anderson

in één bedrijf

door

R e n é G y b e l s

2008

Dit toneelstuk wordt u uitsluitend ter lezing overgemaakt. Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd of verveelvoudigd met de oog op de uitvoering van het stuk en/of worden openbaar gemaakt op welke wijze ook zonder voorafgaande toestemming van de auteur of zijn gevolmachtigde.

Indien u het stuk wenst te spelen.

Indien u een digitale tekst ter lezing werd overgemaakt, ontvangt u een geschreven toelating om het stuk te verveelvoudigen op zoveel exemplaren als nodig voor het opvoeren van het stuk samen met het formulier “Aanvraag tot toelating” met de nodige richtlijnen inzake auteursrechten.

Indien u niet in het bezit bent van de tekst ontvangt u op eenvoudig schriftelijk, telefonisch of elektronisch verzoek, gericht aan René of Annick Gybels, GRATIS een digitale of een losbladige brochure. Hierbij ontvangt u eveneens een geschreven toelating om het stuk te verveelvoudigen op zoveel exemplaren als nodig voor het opvoeren van het stuk samen met het formulier “Aanvraag tot toelating” met de nodige richtlijnen inzake auteursrechten.

Contactpersonen: René Gybels Baandries 5 3583 Paal

Tel. 011/42 64 05

Annick Gybels Wijnpeerstraat 7 9820 Merelbeke

Tel. 09/232 25 05

Bestellingen: rene.gybels@skynet.be
annick.gybels@skynet.be

Website: renegybels.wixsite.com/toneel

PERSONAGES

MARIKA:

Een klein meisje, gehuld in lompen. Ze draagt pantoffels , die veel te groot zijn.

GERT en LIES:

Een koppel. Twee volwassenen of oudere kinderen.

NIEUWJAARSZANGERTJES:

Een groepje kinderen, waaronder Hans en Rob.

WINKELIER:

Een volwassene of ouder kind.

MOEDER:

Een volwassene of ouder kind.

GROOTMOEDER:

Een oudere vrouw of ouder kind.

FIGURANTEN:

Een persoon, die de deur opent voor de kinderen en kinderen rond de kerstboom, waaronder Sarah en Dries.

DECOR

Deze bewerking van het gekende sprookje van Andersen kan met weinig middelen op het toneel gebracht worden.

Een bank staat onder een lantaarn. Er tegenover is een verlicht raam, daarnaast een deur. Het licht van de lantaarn en achter het raam kunnen afzonderlijk gedoofd worden.

Rondom staan enkele kerstbomen bedekt met sneeuw. Hierboven hangt een ster, die kan verlicht worden.

Verdere benodigdheden: een cassette met huilende wind, een lichtspot, enkele grote zwavelstokjes, die kunnen aangelicht worden, een tafeltje met enkele pakjes, een kleine kerstboom met versiering en een kerststalletje.

KORTE INHOUD

Een arm in lompen gehuld meisje tracht zwavelstokjes te verkopen aan voorbijgangers. Niemand heeft medelijden met haar en al haar inspanningen zijn vruchteloos. Het is ijsig koud. Om zich wat te verwarmen laat het meisje enkele zwavelstokjes branden.

In het licht van het vuur ziet ze in een visioen merkwaardige taferelen waarvan zij in werkelijkheid slechts kan dromen:

een moeder die geschenken koopt voor haar kinderen;

een gezellig samenzijn van een moeder met haar kinderen rond de kerstboom en dan haar overleden grootmoeder.

's Anderendaags vinden voorbijgangers het meisje doodgevroren op de bank.

HET SPROOKJE

(Terwijl het doek opengaat horen we de wind huilen. Een meisje –Marika- zit ineengehurkt op de bank in het licht van de lantaarn. Ze staat recht en wandelt wat op en neer. Ze slaat met de armen om zich heen om zich te verwarmen.)

MARIKA:

't Is vandaag zo gruwelijk koud,

ijzige wind en sneeuw...

En 't wordt al donker ook.

De ganse dag heb ik rondgezworven

en de mensen nagelopen met zwavelstokken.

Maar niemand heeft mij ook maar één centje gegund.

Ze hadden niets nodig, ze hadden geen tijd,

ze hadden geen dit, ze hadden geen dat.

Ze waren gejaagd om thuis te zijn.

't Is immers vanavond overal feest.

(Marika gluurt door het verlichte raam naar binnen.)

Wauw, daarbinnen staat de tafel rijkelijk gedekt.

Op een wit laken staat het fijnste porselein.

De glazen zijn met rode wijn gevuld.

En in het midden staat een schotel

met daarop een reusachtige gebraden gans,

klaar om op te eten.

Hé gansje, kom!

Kom naar Marika!

Marika wil je opeten,

ze heeft zo'n grote honger.

(schouderophalend) Bah, ze komt toch niet.

(Marika hurkt neer op de bank.)

Kon ik ook maar naar huis.

Maar zonder één enkele cent durf ik niet.

Vader zal zeker heel erg kwaad zijn.

Dan tiert hij en vloekt hij en...

en soms slaat hij me dan.

En vader kan erg hard slaan...

Maar wacht...

Hoor ik daar geen mensen komen?

Ja, daar komen mensen aan.

Misschien kopen zij wel enkele zwavelstokken.

(Een koppel, Geert en Lies, komen gearmd opgewandeld. Ze zijn opgekleed om naar een feest te gaan. Marika loopt hen tegemoet.)

MARIKA:

Zwavelstokken mijnheer,
Wil je zwavelstokken van me kopen?

GEERT:

Maar neen, dwaas kind,
wie gebruikt er nu nog zwavelstokken.
We kunnen daar niets mee doen.

MARIKA:

En u mevrouw? Toe mevrouw, toe!!

LIES:

(tot haar man) Willen we er toch maar enkele kopen?

GEERT:

Maar neen, laat ons doorgaan.
We hebben geen tijd te verliezen.
Straks komen we nog te laat op het feest.

(Geert en Lies gaan verder. Marika roept hen achterna.)

MARIKA:

Mevrouwetje, wil jij echt geen zwavelstokken!
Enkele maar, of eentje, eentje...!
(Marika hurkt wanhopig opnieuw neer op de bank.)
Had ik nu toch maar enkele zwavelstokken kunnen verkopen.
Dan had ik naar huis durven gaan.
Maar thuis is het ook erg koud.
We hebben geen vuur en de wind
blaast dwars doorheen het dak.

(We horen in de verte kinderen een nieuwjaarslied zingen. Warm ingeduffeld komen ze op en zingen aan de deur. Als de deur opengaat horen we een kerstlied. De kinderen krijgen een nieuwjaarsgift en zeggen: "Dank je wel". Ze wenden zich af van de deur om verder te gaan. Dan zien ze Marika op de bank.)

HANS:

Hé Rob, kijk daar eens.
Daar zit iemand op die bank.

(De kinderen komen dichterbij.)

ROB:

Ja, daar zit iemand.
Het lijkt wel een meisje.

HANS:

Ja, 't is een meisje.
Wat voor gescheurde kleren heeft ze aan zeg.

ROB:

Ze heeft zelfs geen muts op.
En geen handschoenen aan.
En 't is zo koud.

HANS:

Kijk een wat voor een grote pantoffels ze aan haar voeten heeft.

ROB:

Amai zeg. Willen we haar plagen?
Zullen we haar pantoffels afnemen?

HANS:

Ja, dat doen we.

(De kinderen nemen de pantoffels weg)

MARIKA:

Nee, niet doen! 't Is veel te koud!

(De kinderen spelen een spelletje met Marika door de pantoffels naar elkaar toe te werpen zonder dat Marika ze kan grijpen.)

MARIKA:

(wanhopig roepend) Nee, niet doen!

(Maar de kinderen roepen plagend terug.)

HANS EN ROB:

Pak ze dan als je kunt!

(Na een korte tijd slaan de kinderen op de vlucht en nemen de pantoffels mee. Marika gaat terug naar de bank en hurkt neer. We horen de wind huilen.)

MARIKA:

Hoe verschrikkelijk koud is het nu.
 Mijn voeten gaan zeker bevroren.
 En mijn handen zijn al helemaal verkleumd.
(na enige stilte)

Als ik nu eens een zwavelstokje deed branden?
 Eentje maar, vader zal het zeker niet merken.
 Eén enkel zwavelstokje,
 daaraan zou ik me reeds kunnen verwarmen.

(Marika staat recht en steekt een zwavelstokje aan. De lichten worden gedoofd. Marika maakt met het brandend zwavelstokje steeds groter wordende kringen tot het opgebrand is. Intussen wordt een spot gericht op een lege tafel die langs de zijkant op het podium wordt geschoven. Een winkelier komt eraan met enkele pakjes.)

WINKELIER:

De zaken gingen dit jaar heel goed.
 Ik ga nog even mijn laatste koopwaar uitstallen.
 Nog enkele pakjes en ik ben uitverkocht.

(Een vrouw, verder 'moeder' genoemd' komt naderbij.)

MOEDER:

Mijnheer, ik wou nog een paar geschenken kopen.

WINKELIER:

Ja mevrouwtje, zegt u het maar.

MOEDER:

Ik zoek nog wat warmes voor de kinderen:
 handschoenen of pantoffels ... of een warme muts.

WINKELIER:

In dit pakje zitten handschoenen en een muts.
 En hierin zitten lekkere warme pantoffels.
 Samen voor welgeteld vijftien euro.

MOEDER:

Dan neem ik ze allebei.
(De vrouw betaalt en neemt de pakjes in ontvangst.)
 Nog een goede avond mijnheer.

WINKELIER:

Ja mevrouw, een goede avond en wel bedankt.
En nog een prettig feest hoor.

(De spot wordt gedoofd, het wordt even donker. Als het opnieuw licht wordt zijn de vrouw, de winkelier en de tafel verdwenen.)

MARIKA:

Oh, dat was warm en mooi.
Grootmoeder vertelde mij vroeger dat
eenzame meisjes vaak wonderen zien.
Wacht, ik laat nog een zwavelstokje branden.

(Marika doet een tweede zwavelstokje branden. De lichten worden weer gedoofd. Marika maakt met het brandende zwavelstokje weer steeds groter wordende kringen tot het is opgebrand. Intussen wordt een spot gericht op een versierde kerstboom. Kinderen komen op en zetten zich rondom de boom.)

SARAH:

Moeke, kom je ook?

(Moeder komt op, legt de gekochte pakjes onder de kerstboom en zet zich bij de kinderen.)

MOEDER:

Wat is het toch gezellig
zo met ons allen samen rond die mooie kerstboom.

DRIES:

Wil je een liedje voor ons zingen, moeke?
Een kerstliedje?

MOEDER:

Ja, maar dan moeten jullie wel meezingen.

*(Samen rond de kerstboom zingen ze een kerstlied.
Wanneer het zingen gedaan is, wordt de spot gedoofd. Even is het heel duister.
Wanneer het licht weer aangaat, zijn de kerstboom, moeder en de kinderen weg.)*

MARIKA:

Ik zou ook graag een kerstboom willen,
zo een met veel flikkerende lichtjes.
En dan een kerstliedje zingen

zoals vroeger met grootmoeder.

Maar wacht eens, ik kan zelf lichtjes maken
als ik zwavelstokjes laat branden.

(Marika doet weer een zwavelstokje branden. Hetzelfde ritueel herhaalt zich. De spot wordt nu gericht op grootmoeder.)

Oh grootmoeder, zijt gij dat?

GROOTMOEDER:

Ja Marika, ik ben naar je toegekomen.

MARIKA:

En blijf je nu voor altijd bij me, grootmoeder?

Ook als dit zwavelstokje is opgebrand?

GROOTMOEDER:

Maar Marika, je weet toch.....

MARIKA:

Grootmoeder, ik wil niet dat je weer weggaat.

Ik wil dat je voor altijd bij me blijft.

Ik zal zoveel zwavelstokjes branden

zodat je me nooit meer alleen laat.

Kijk maar eens, nog één, en nog één, en nog één....

(Terwijl Marika spreekt doet ze het éne na het andere zwavelstokje branden.)

GROOTMOEDER:

Maar Marika, ik zal straks toch weer naar de hemel moeten.

MARIKA:

Hoe is het in de hemel, grootmoeder?

Toe, vertel eens.

GROOTMOEDER:

De hemel, Marika, is onbeschrijflijk mooi.

Het is er overal gezellig warm.

Je hebt er nooit honger of dorst.

De engeltjes spelen en ravotten de ganse dag.

O.L.Heer is één en al goedheid.

Geslagen worden, dat kent men daar niet.

MARIKA:

Grootmoeder, wil je me meenemen naar de hemel?

Dan zijn we voor altijd bij elkaar.

(Grootmoeder legt haar arm om de schouders van Marika. Samen gaan ze tot aan de bank. Een ster begint te schitteren. We horen zachte muziek.)

MARIKA:

Kijk eens, grootmoeder, hoe de sterren naderbij komen.

En hoe ze schitteren.

Ik kan hun warmte voelen.

Ze nemen me op in hun stralend licht.

Grootmoeder, nu zal ik ook gelukkig zijn,
samen met u... in de hemel.

(De muziek speelt luider. Het wordt volledig donker. Wanneer het licht van de lantaarn en achter het raam opnieuw branden, is grootmoeder verdwenen. Het meisje ligt uitgestrekt op de bank.

Het licht van de lantaarn wordt gedoofd, daarna het licht achter het raam. 't Is nacht.

Het wordt geleidelijk aan terug licht, de muziek gaat over in klokkengelui. Het wordt volledig klaar en een nieuwe dag begint.

Geert en Lies komen terug op vanwaar ze voorheen afgingen. Lies hangt zwaar aan de arm van Geert. Ze hebben duidelijk zwaar gefeest.)

LIES:

Hé Geert, wat hebben we een dolle nacht beleefd.

Ik ben zo ijl in mijn hoofd.

't Is net of ik zweef.

GEERT:

Dat is niet moeilijk met wat jij allemaal gedronken hebt.

LIES:

Jij moet niets zeggen.

Jij stond ook niet vanachter.

GEERT:

En gegeten dat wij hebben. Wat een overvloed.

LIES:

Zeg dat wel. Het kon echt niet op.

Hé kijk daar eens. Daar ligt iemand op die bank.

(Geert en Lies gaan van nabij kijken.)

GEERT:

Goede god, het arme kind.
 Ik vrees dat ze dood is, doodgevroren.
 Kijk, ze heeft zich nog willen verwarmen met zwavelstokjes.
 Dat dit in deze tijd nog kan gebeuren,
 al die weelde en dan moeten omkomen van honger en kou.
 En niemand die medelijden had met zo'n arm ding.
 Niemand heeft haar geholpen.

LIES:

Maar Geert, is dat niet het meisje van gisteravond?
 Je weet nog wel, het meisje met de zwavelstokken.

GEERT:

Warempel, dat is ze.

LIES:

Misschien hadden wij haar wel kunnen helpen.
 Ik bedoel, als wij nu eens
 een paar zwavelstokken gekocht hadden.

GEERT:

Maar Liesje, we hadden toch geen zwavelstokken nodig.
 En het is toch onze schuld niet
 dat we geen zwavelstokken kunnen gebruiken.
 Kom, laat ons gauw verdergaan.
 We kunnen hier toch niets meer doen.
 Zo dadelijk krijgen we nog moeilijkheden.

(Terwijl Geert en Lies verdergaan ontmoeten ze de kinderen, die terug opkomen.)

HANS EN ROB:

Gelukkig nieuwjaar!

GEERT EN LIES:

Gelukkig nieuwjaar kinderen.

(De kinderen zien Marika op de bank en komen naderbij.)

ROB:

Kijk eens Hans, nu ligt dat meisje

hier nog altijd op die bank.

HANS:

Ja, en ze ligt zo stil.

Ze zal toch zeker niet dood zijn.

ROB:

Haar voeten zien blauw van de kou.

Kom, we geven rap haar pantoffels terug.

(De kinderen steken snel de pantoffels terug aan de voeten van Marika.)

HANS:

Rob, het meisje is niet dood.

Kijk eens, ze glimlacht.

ROB:

Nee, ze is niet dood.

Ik denk dat ze slaapt en een mooie droom heeft.

HANS:

En ze lijkt zo gelukkig.

't Is net of ze de hemel ziet.

E I N D E